

Άγιε Καθηγούμενε, σεβαστοί πατέρες, αγαπητοί φίλοι,
πραγματικά δέν ξέρω άν πρέπει νά χαιρομαι ή άν πρέπει νά λυπάμαι σήμερα. Άφενός είναι χαρά ή παρουσία μου σέ σύναξη αγαπητών αδελφών. Άφετέρου, ή αφορμή αύτης τής σύναξης δέν μπορεί παρά νά προξενί λύπη.

Θά θέλαμε νά μιλήσουμε γιά τίς εύλογίες του Θεού, γιά τή χαρά τής πνευματικής ζωής, γιά τίς φανερώσεις του Αγίου Πνεύματος, γιά τά παλαίσματα τών Αγίων, γιά τή νίκη επί του θανάτου. Όμως, κλήθηκα νά συνδράμω γιά τήν αντιμετώπιση μιās υπόθεσης τής θλιβερής γιά μās σήμερα πού φυλάσσουμε τόν τόπο στό περιβόλι τής Παναγίας. Μια υπόθεση πού χτίσθηκε στήν έμμογή, στόν φανατισμό, στή φιλονικη διάθεση και τώρα στή διεκδίκηση μέ χρήση αληθειών και ψεμάτων.

Όλοι γνωρίζουμε ότι από τό 1972 οι οικουόντες τήν Ιερά Μονή Εσφιγμένου (ή τουλάχιστον οι ιδιοικουόντες) διέκοψαν όχι μόνο τήν εκκλησιαστική κοινωνία μέ τό Οικουμενικό Πατριαρχείο, αλλά και περαιτέρω κάθε σχέση μέ τό υπόλοιπο Άγιον Όρος. Επί πλέον, παραμένοντας στή Μονή, προσχώρησαν σέ σχισματική παράταξη παλαισημερολογητών. Ο λόγος πού επικαλέσθηκαν ήταν οι επαφές του τότε Οικουμενικού Πατριάρχου μέ τόν Πάπα τής Ρώμης, προσφάτως όμως έχει επιστρατευθεί ένας ακόμη λόγος, ή αποδοχή επιδοτήσεων πού προέρχονται από τήν Ευρωπαϊκή Ένωση. Κάθε ενέργειά μας -σωστή, λανθασμένη ή αμφισβητούμενη- φαίνεται ότι ποτίζει μία ρίζα πικρίας και χτίζει ένα μεσότοιχο φραγμού.

Πιστεύουν ότι έχουν δικιο και ότι είναι οι μόνοι πού έχουν δικιο. Αναρωτιέται όμως κάποιος, άν σύμφωνα μέ τό ευαγγέλιο ή τή ζωή τών αγίων, ή πεποίθησή μου ότι έχω δικιο δικαιώνει τήν αποκοπή μου από τό σώμα τής Εκκλησίας και τήν καταφυγή μου σέ οποιαδήποτε ομολογιακή παράταξη. Είναι βέβαια αναφαιρέτο δικαίωμά μου νά πράξω κατά τό δοκοῦν. Τά πράγματα όμως γίνονται πιό σοβαρά, όταν ή προσωπική αύτή επιλογή παύει νά είναι προσωπική και επιχειρεί νά καθορίσει τήν ταυτότητα και τό μέλλον ενός θεσμού. Τότε ή ενέργειά μου προκαλεί ρήγμα στόν ίδιο τόν θεσμό και τήν παράδοση πού εκπροσωπώ.

Η Ιερά Μονή Εσφιγμένου δέν ανήκει σέ κανέναν παροδικό ηγούμενο, σέ καμία επί μέρους ομάδα, σέ κανέναν Πατριάρχη. Ανήκει σέ όλους τους απ' αρχής έως έσχατων, σ' αυτούς πού ήλθαν και σ' αυτούς πού θά έλθουν, επώνυμους και ανώνυμους, ορατούς και άορατους. Ανήκει στό σώμα του Χριστού, τόν ιερό θεσμό πού θεσμοθετείται από τό Άγιο Πνεύμα. Αν πρέπει από τό σώμα αυτό του Χριστού νά εκβληθεί ο Οικουμενικός Πατριάρχης, ως βλάσφημων τό όνομα του Θεού (και μαζί του όλοι έμεις πού τόν μνημονεύουμε), άς φανερωθεί και άς κηρυχθεί πρώτα ή αίρεσή του, και τότε κάθε χριστιανός θά έχει λόγο νά μή τόν αναγνωρίζει ως επισκοπο, ούτε νά αναγνωρίζει έμās ως μέλη του Χριστού. Αν όμως δέν ισχύει τοῦτο, άς αναλογισθοῦμε τό έγκλημα πού κάνουμε κατά του ίδιου του σώματος του Χριστού, εισάγοντας φιλονικία, διάσπαση και διαίρεση. «Καλόν ο ζήλος τής έυσεβείας,» λέει ο άγιος Ιωαννης ο Δαμασκηνός, αλλά όταν είναι «αγάπη συγκεκραμένος». Αυτό ήταν τό μήνυμα πού λάβαμε και από τους χαρισματικούς γέροντες τών καιρών μας. Προσφάτως ή Αθωνική Πολιτεία έκρινε ότι ή υπόθεση τής μονής Εσφιγμένου έπρεπε, μετά από τόσα χρόνια αναμονής, νά τακτοποιηθεί. Πιστεύω όχι τόσο γιά τήν επαναφορά τής

κανονικής τάξης. Αλλά περισσότερο για την αποκατάσταση της ευαγγελικής τάξης. Για τη συγχώρηση των συμφωνούντων και των διαφωνούντων -γιατί όλοι έχουμε θέση στην εκκλησία. Τώρα έχει επιτευχθεί μία νομική τακτοποίηση. Όχι όμως η ευαγγελική νίκη επί του θανάτου. Γιατί υπάρχουν αδελφοί χωρισμένοι και ταμπουρωμένοι. Αδελφοί κατέχοντες εκείνα που δεν κατέχονται, και κατεχόμενοι από εκείνα που καταλύουν την ελευθερία μας. Δεν ζητάμε το χωρισμό τους, δεν τους εχθρευόμαστε, δεν στεκόμαστε αντιμέτωποι - μολονότι κάπως έτσι αναπαύονται να παρουσιάζουν τα πράγματα. Λένε οι Πατέρες, πώς εκείνος που σκανδαλίζεται, κρίνει, κατηγορεί ή επιδεικνύεται, είναι ανελεύθερος άνθρωπος. Ως άνθρωποι που έχουμε κληθεί προς την ελευθερία των τέκνων του Θεού, οφείλουμε να σκύβουμε στο πρόβλημα του καθενός, να επιδιώκουμε τη συνδιαλλαγή και την αλληλοπεριχώρηση. Δεν ζητάμε βέβαια την συμφωνία μέσα στο ψέμα. Πράγματι υπάρχει και μία επιφανειακή ενότητα συμφερόντων και συναλλαγής, μεταξύ ψευτών ή ληστών. Αλλά ζητάμε την ενότητα εν Χριστώ Ιησού. Έτσι μόνο θα έχουμε την εμπειρία της νίκης επί του θανάτου.

Μπορεί βέβαια ο χωρισμένος να παραμείνει αδιάλλακτος στην απόλυτη βεβαιότητα του ότι είναι ο μάρτυς της Ορθοδοξίας. Μπορεί να έχει ταχθεί σε έναν ιερό πόλεμο κατά παντός διαφωνούντος. Τι γίνεται όμως αν πεισματικά αποκόπτει ένα κομμάτι του ιερού τόπου από την διαχρονική του παράδοση; Εδώ η συνείδηση βιώνει κάποιο αδιέξοδο, ως προς τον τρόπο αντιμετώπισης.

Ίσως να φαίνεται απαισιόδοξο, όμως αναρωτήθηκα, αν με τέτοιες συνάξεις, όπως η αποψινή, επιτυγχάνεται κάποιος στόχος. Αν βέβαια στόχος είναι η πληροφόρηση του λαού του Θεού, σίγουρα έχουν κάποιο νόημα. Αν στόχος είναι η υπέρβαση του αδιεξόδου, ελάχιστα έως καθόλου μπορούν να βοηθήσουν. Εκείνο όμως που μπορεί να βοηθήσει είναι η προσευχή όλων μας. Αν η σύναξη μας συμβάλει σε τοῦτο, θα έχει επιτύχει το μείζον. Μόνη ελπίδα και καταφυγή η ελπίς των απηλπισμένων, να δώσει φωτισμό και διάκριση, ώστε να σωθούν και ο τόπος και οι άνθρωποι.

Και θα κλείσω με τους λόγους του γέροντος Πορφυρίου: «Όταν ξεχωρίζουμε τον εαυτό μας, δεν είμαστε χριστιανοί. Αληθινοί χριστιανοί είμαστε, όταν αισθανόμαστε βαθιά ότι είμαστε μέλη του μυστικού σώματος του Χριστού, με μία συνεχή σχέση αγάπης. Όταν ζούμε ενωμένοι εν Χριστώ, δηλαδή όταν ζούμε την ενότητα μέσα στην Εκκλησία Του με τό αισθήμα του ενός... Είμαστε ένα ακόμη και με τους ανθρώπους που δεν είναι κοντά στην Εκκλησία... Εμείς τα βλέπομε ανθρώπινα, κινούμαστε μ' άλλον τρόπο και νομίζουμε ότι αγαπάμε τον Χριστό. Ο Χριστός όμως, ο οποίος βρέχει επί δικαίους και αδίκους, μάς λέει: Αγαπάτε τους εχθρούς υμών. Να ευχόμαστε να είμαστε όλοι μαζί, όλοι μαζί στον Θεό. Τότε, αν το ζούμε αυτό, θα έχουμε τα ανάλογα αποτελέσματα.»

Άρχιμ Χριστόδουλος

Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Κουτλουμουσίου Αγίου Όρους
(Ομιλία στην Έστια Νέας Σμύρνης, 14.6.2010)